

Forelæggelse for CUF-L: Problemer ved Erasmus Mundus

Henvendelserne fra Rektorkollegiet og fra Arne Carlsen, DPU, rejser følgende spørgsmål.

20. februar 2006

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43

1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtlu@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 61358
Dok.-id 419688

Center for uddannelse og
forskningsinstitutioner

Der vedlægges:

1. Hvorledes forholder universiteterne og VTU sig til problemet med, at disse uddannelser ikke altid er i stand til at overholde reglen om, at højst 2/3 af en uddannelse må gennemføres ved et udenlandsk universitet.
2. Betalingsregler: Der er konflikt mellem den danske regel om, at den Erasmus Mundus-regel kan pålægges udgifter ved udenlandske universiteter for uddannelsen som helhed gældende for alle betalingsbestemmelser og Danske studerende er relevant:
EU/EØS-studerende, der skal behandles som danske EM-stipendiater, der udløser taxametertilskud, når de studerer i Danmark
Andre ikke-EU/EØS-studerende, der betaler studieafgift i Danmark
3. Kan et universitet, der er medlem af et Erasmus Mundus-konsortium, lade de studerende indbetale fællesafgiften til for eks. det engelske konsortie medlem, der så fordeler summen til delageruniversiteterne, herunder det danske universitet (en konkret sag). Dette ville evt. kunne udvikle sig til en "RUC-sag"

Notat af 14. feb.
Notat fra Arne Carlsen
Henvendelse fra Rektorkollegiet

Bemærkninger til RKS's henvendelse om Joint degrees af 23. januar 2006

Efter min opfattelse har RKS ret i, at de nuværende bestemmelse om fællesgrader mv. ikke er særligt hjælpsomme, når det gælder danske universiteters muligheder for at indgå i strategisk samarbejde med fremragende udenlandske universiteter om fællesuddannelser.

RKS peger på to forhold, der gør deltagelse i Erasmus Mundus vanskelig:

1. *Højest 2/3 af en fællesuddannelse eller paralleluddannelse må gennemføres ved udenlandske universiteter* (Bek. 931/2005, §4).

Som RKS anfører kan dette være meget vanskeligt at opfylde, især hvis konsortiet har flere end tre medlemmer, og at danske universiteter derfor må afstå at deltage i Erasmus Mundus programmet fremover.

For allerede godkendt deltagelse i EM-konsortier er det imidlertid spørgsmålet, om den anførte regel er gældende. Denne er trådt i kraft 15. oktober 2005 med hjemmel i lov L 337/2005, der trådte i kraft 1. juni 2005. Godkendelserne var givet i maj 2005.

For fremtidig konsortiedeltagelse vil der imidlertid være problemer. Ansøgninger vil foreligge i dette forår, og forinden skal sagen afklares. RKS foreslår, at 2/3 reglen afskaffes, idet mindste for så vidt angår Erasmus Mundus.

Jeg vil anbefale, at man følger RKS ved at indføje et stykke i Bek. 931/2005, §4, der undtager Erasmus Mundus fra hovedreglen. Baggrunden er, at udvælgelsen til deltagelse i EM-programmet er så elitær og går gennem så mange led (konsortiedannelse, ekspertvurdering, Selection Board, EM-Committee) at det i grundighed langt overgår en dansk godkendelsesprocedure hvad angår kvalitetsvurdering.

2. **Betalingsordning**

RKS fortolker de danske regler således, at de forudsætter, at hvert universitet indskriver et antal studerende, der i det samlede forløb også studerer hos de andre konsortiepartnere; de studerende på alle deltagende universiteter følger nationale regler, herunder lokale regler for tuition fees.

14. februar 2006

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Bredgade 43

1260 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post vtuv@vtu.dk

Netsted www.vtu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 61358

Dok-id 417407

Center for uddannelse og
forskningsinstitutioner

Denne fremgangsmåde svarer til hvad en række lande, herunder Danmark, måtte anbefale universiteterne som fremgangsmåde ved EM-programmets start. Den er nu problematisk af flere grunde.

For det første forvrider den uddannelsesforløbet, idet europæiske studerende vil søge konsortieuniversiteter i lande uden tuition fees. RKS gør overbevisende rede for dette. I og med at flere og flere lande indfører tuition fees, forstørres problemet for gratis-landene, herunder Danmark.

For det andet er fremgangsmåden i strid med EU-reglerne for EMprogrammet. Efter disse skal der være ensartede betalingsregler for hvert uddannelseskonsortium dækkende hele EM-uddannelsesforløbet. Der er der ikke, hvis der følges forskellige nationale betalingsregler.

For det tredje er det også i strid med de nye danske regler (Bek. 931/2005, §5, nr. 3), hvorefter *den studerende ikke pålægges studieafgifter af det eller de udenlandske universiteter*. En overgang var det på tale at udbetale taxameterbeløb for hele studieforløbet til de, der fra begyndelsen var indskrevet ved danske universiteter. Af dette beløb skulle det danske universitet så udrede tuition fees til de udenlandske universiteter, som de dansk indskrevne studerende i perioder studerede på. FPK oplyser imidlertid, at der kun udbetales taksametertilskud for studerende, der faktisk studerer (og aflægger eksamen) ved et dansk universitet. Danske universiteter er derfor i den situation, at de skal udrede studieudgifter for (europæiske) studerende, der er påbegyndt deres uddannelse i Danmark, uden at få midler til dette.

Det skal tilføjes at de nævnte problemer ikke berører ikke-EU-studerende. Disse vil skulle betale universitets takst, hvad enten den er fastlagt af universitetet alene eller efter aftale i et EM-konsortium. Problemet er betalingsordninger for nationale, herunder EU-studerende mellem lande, der har vidt forskellige betalingsordninger. Løses problemet ikke, vil danske universiteter kun kunne danne konsortier med gratis-universiteter, af hvilke der bliver færre og færre.

Der er flere mere eller mindre gennemførlige løsningsmuligheder:

- a. Ændring af de danske studieafgiftsregler, så det er muligt at opkræve studieafgift ved EM-uddannelser.
- b. Ændring af de danske tilskudsregler, så der også udbetales taxametertilskud til uddannelsesforløb ved udenlandske universiteter (Kan en ny voucher-ordning bruges her?)
- b. Ændring af EU-regler så kravet om ensartet takstpolitik kun gælder ikke-EU-studerende, men dette løser ikke problemet fuldt ud.

Sammenfattende er situationen, at der inden næste godkendelsesrunde må findes en løsning på de danske universiteters problemer og denne løsning må findes i samarbejde med Rektorkollegiet. (Der er komité møde i Bryssel den 5. april)

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Samarbejde om fællesuddannelser er en af universiteternes muligheder for at indgå strategiske alliancer med jævnbyrdige udenlandske universiteter. De danske regler hindre udnyttelsen af disse muligheder i stedet for at fremme dem.

Budgettet for EU-uddannelsesprogrammerne, herunder EM-programmet betales af medlemslandenes bidrag. Vi må derfor have en vis interesse i, at danske ordninger tilrettelægges sådan, at vi kan få pengene hjem igen. Det har FM peget på ved flere lejligheder.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Mail fra Anne Carlsen, DPU.

1. Konsortiumfee for studerende der udløser dansk taxametertilskud

En Erasmus Mundus uddannelse er et integreret uddannelsesforløb, som udbydes i fællesskab af et konsortium bestående af mindst tre europæiske universiteter.

Erasmus Mundus-programmet forudsætter at deltagerbetaling for den samme kategori af studerende er uafhængig af værtsland og mobilitetsspor.

Re § 5 stk 3. "Bekendtgørelse om parallelforløb og fællesuddannelse" – Danske/EU studerende indskrevet på en Erasmus Mundus uddannelse kan ikke pålægges studieafgifter af udenlandske konsortiepartnere.

Re § 1 stk 4. 5) "Udkast til Bekendtgørelse om tilskud og regnskab mv. ved universiteterne", medfører taxametertilskud til Erasmus Mundus stipendiater, men fuld deltagerbetaling for øvrige tredjelandsstuderende.

Skal ovenstående tolkes således at Erasmus Mundus Konsortiet ikke vil kunne opkræve betaling fra studerende, hvis de udløser taxametertilskud for den del af uddannelsen, der gennemføres i Danmark?

Er dette tilfældet vil det potentielt betyde, at Erasmus Mundus programmets krav om ens deltagerbetaling for samme kategori af studerende ikke kan imødekommes.

Det centrale spørgsmål er derfor:

Accepterer VTU en "Erasmus Mundus konsortie-model", hvor den samme fee opkræves hos alle studerende af det samlede konsortium, også hos studerende der udløser dansk taxametertilskud?

Hvis ikke det er muligt at opkræve en samlet konsortiefee, kan det betyde at danske institutioner potentielt udelukkes fra deltagelse i Erasmus Mundus programmet.

REKTORKOLLEGIET

The Danish Rectors' Conference

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K

Fiolstræde 44, 1. th.
DK-1171 København K

Telefon: (+45) 33 92 54 09

Telefax: (+45) 33 92 50 75

CVR-nr.: 15 35 13 49

www.rektorkollegiet.dk
wm@rks.dk

20. januar 2006

J.nr. 2005-2300-17

WM

Joint Degrees

I efteråret 2005 blev bekendtgørelse vedr. parallel- og fællesgrader udstedt, og det må konstateres, at de indvendinger, universiteterne havde til bekendtgørelsen, medførte visse tekniske justeringer, men ikke gav anledning til at fjerne de principielle problemer.

Bekendtgørelsen, som den nu ser ud, rejser det helt grundlæggende problem, at de Erasmus Mundus-samarbejder, de danske universiteter indgår i, kan få problemer.

Som aftalt på mødet mellem Rektorkollegiet og VTU i efteråret vil Rektorkollegiet hermed redegøre for disse problemer, da det naturligvis er uholdbart både for ministeren og universiteterne, at de danske regler ikke muliggør deltagelse i joint degrees. Vi håber, denne redegørelse kan danne grundlag for en pragmatisk løsning på problemerne, så de danske universiteter kan fortsætte de relativt mange Erasmus Mundus-samarbejder, det er lykkedes dem at komme med i.

Erasmus Mundus

Erasmus Mundus er et EU initieret program, hvor udbud af fælles uddannelser mellem universiteter skal tiltrække de bedste studerende i verden. Uddannelserne udbydes af et konsortium af universiteter. Der skal være mindst 3 deltagere fra 3 lande i konsortiet. Uddannelserne er normalt masteruddannelser af to års varighed (120 ECTS). Der indgås en aftale om uddannelsen, en aftale der også ligger til grund for EU ansøgningen.

Uddannelserne har fælles formål, curriculum og studieindhold. Typisk er der fælles og obligatoriske elementer, men også mulighed for valgfrihed mellem moduler.

En godkendt uddannelse får et antal stipendier fra EU til at tiltrække studerende fra lande uden for EU; et af formålene er jo at gøre Europa attraktivt for gode stu-

derende fra hele verden. De studerende får stipendier til betaling af studieafgifter og leveomkostninger. Stipendiets størrelse er ens for alle modtagere.

Uddannelsen fører til et fælles eksamensbevis, der udstedes eller anerkendes af alle de institutioner, der står bag uddannelsen. Konsortiet garanterer således for kvaliteten af den samlede uddannelse.

Ingen degree

Ifølge den nye bekendtgørelses § 12 må det danske universitet kun udstede et eksamensbevis, hvis de studerende gennemfører mindst 1/3 af uddannelsen i Danmark – underforstået på dansk grund. Det betyder, at mindst 40 ECTS, eller knap 1,5 semester, skal foregå i Danmark, for at det danske universitet kan udstede en grad. Det gælder, hvad enten uddannelsen har karakter af en joint- eller en double-degree, da begge kræver udstedelse af et dansk bevis til alle deltagere.

Alle konsortier, der har mere end tre deltagere, hvilket er langt de fleste, kan naturligvis ikke tilrettelægge uddannelsen, således at man tager 1/3 i Danmark.

Hvis der kun er tre deltagere i konsortiet, kunne man i teorien lade 40 ECT foregå hvert sted, men:

- for det første er der i næsten alle konsortier mere end tre deltagere
- for det andet er studieåret i langt de fleste lande delt op i semestre, og så er en opdeling i tredjedele umulig at gennemføre
- for det tredje begrænser et krav om lighed den valgfrihed, som de fleste samarbejdsuniversiteter og studerende ønsker.

Nogle samarbejdsmodeller indebærer, at man starter et semester hjemme, hvorefter man roterer mellem de andre universiteter for evt. at slutte hjemme. Selvom man herved er mere end 1/3 af tiden i sit hjemland, kan denne model heller ikke bruges, da de udenlandske studerende så ikke vil have været i Danmark en tredjedel af uddannelsen.

Da bekendtgørelsen tillige stiller krav om gensidighed, kan man heller ikke lade sine egne studerende få de andres bevis.

Det bliver derfor umuligt at tilrettelægge uddannelsen, således at alle de studerende gennemfører 1/3 af uddannelsen i Danmark. Bekendtgørelsen betyder, at det ikke vil være muligt at gennemføre joint degrees under Erasmus Mundus-programmet.

Vi skal derfor foreslå, at 1/3-kravet fjernes hurtigst muligt – i hvert fald som en særregel for Erasmus. Erasmus Mundus-programmet er så prestigefyldt og eksklusivt, at regler, der skal sikre særlig dansk kontrol med kvaliteten, forekommer malplacerede.

Uens betaling

Den danske bekendtgørelse forudsætter, at hvert universitet indskriver et antal studerende, der studerer hos de andre partnere. De studerende på alle deltagende universiteter følger nationale regler, herunder lokale regler for tuition fees.

I en reelt fælles uddannelse er dette vanskeligt. De studerende, der indskrives i fx England og Holland, skal betale studieafgift, mens det er gratis at studere i Danmark. EU-studerende kan som bekendt frit studere i et andet land. Den fornuftige engelske studerende (og alle andre) vil derefter søge optagelse i Danmark. Da der skal være balance mellem institutionerne, må man så fordele de studerende på universiteterne. Vi går ud fra, at universiteterne skal optage de studerende efter rent faglige kriterier. Den danske studerende, der så eventuelt bliver afvist, vil søge optagelse i England eller Holland og vil så skulle betale, hvilket man ellers har villet undgå ved at forbyde studieafgifter (§ 5). Selvom § 5 fastsætter, at universitetet skal sikre, at den studerende ikke pålægges studieafgifter, gælder det ikke for denne studerende da han, uanset at han er dansk statsborger, nu er studerende i England.

Nu kunne man forestille sig, at der ikke er så mange, der søger, og så jager vi jo ikke folk til England. Det skaber til gengæld et problem med den balance, som de danske universiteter skal sørge for i udvekslingen. Ikke mindst de oversøiske studerende, som programmet søger at tiltrække, må formodes at vælge Danmark. Erasmus Mundus-stipendiet er nemlig således indrettet, at man får et beløb til leveonkostninger og tuition fees, og hvis man nu alligevel kommer fra Indien eller USA, er man nok ligeglad med, om man er indskrevet i København eller München, hvis det alligevel giver en joint degree.

En logisk konsekvens af et ligeligt samarbejde ville være at lade de studerende indskrive 1/3 hvert sted, på de vilkår der nu gælder, men det rejser naturligvis andre problemstillinger. Det må erkendes, at den økonomiske problemstilling ikke er ukompliceret, men det er nødvendigt, at vi i fællesskab finder en løsning.

Dispensation

Vi er opmærksomme på, at overvejelser i forbindelse med fx akkreditering kan ændre problemstillingen og danne grundlag for en ny lov og bekendtgørelse. Man kan derfor betragte ovenstående som et overgangsproblem. Da der imidlertid er igangsat en række Erasmus Mundus-samarbejder, skal vi anmode om, at der indledes drøftelser om, hvordan en midlertidig løsning kan udformes.

Med venlig hilsen

Jens Oddershede

Oversigt over godkendte Erasmus Mundus konsortier med dansk deltagelse, med angivelse af antal universiteter i konsortiet.

Danmarks Journalisthøjskole og Aarhus Universitet Erasmus Mundus Master in Journalism and Media within Globalisation	5
Københavns Universitet trop-Ed - European Master of Science Programme in International Health	8
Københavns Universitet Europubhealth - European Public Health Master	12
Roskilde Universitetscenter CoMundus - European Master of Arts in Media, Communication and Cultural Studies	10
Ålborg Universitet Joint European Master's Programme in Materials Science (EMMS)	9
Danmarks Tekniske Universitet NordSecMob - Master's programme in Security and Mobile Computing	5
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole AGRIS MUNDUS - Sustainable Development in Agriculture Master's Course	6
Danmarks Pædagogiske Universitet MA LLL - European Master in Lifelong Learning: Policy and Management	3

Dansk beskrivelse af Erasmus Mundus:

<http://www.ciriusonline.dk/Default.asp?ID=15&Printerfriendly=1>

Fra EU's hjemmeside om Erasmus Mundus

Most (but not all) Erasmus Mundus Masters consortia charge tuition fees for their Masters Courses. Details on these fees can be obtained from the co-ordinator of the Masters Course concerned. Tuition fees are valid for the whole Course across all the institutions involved and do not depend on the students' mobility track. Fees will be fixed and publicised in advance, before students apply for the Course.

(min understregning)

Rektorkollegiet
Fiolstræde 44, 1. th.
1171 København K

Joint Degrees - Erasmus Mundus uddannelser

Rektorkollegiet har i brev af 23. januar 2006 rejst en række spørgsmål om Joint Degrees, især hvad angår danske universiteters deltagelse i konsortier, hvis uddannelser har opnået godkendelse af den Europæiske Union som Erasmus Mundus uddannelser.

Det første spørgsmål, Kollegiet rejser, angår universitetets adgang til at udstede eksamensbeviser for studerende, der har gennemført mere end 2/3 af uddannelsen ved konsortiets udenlandske universiteter.

Den danske totrediedels-regel blev indført med bekendtgørelse nr. 931 af 5. oktober 2005 med hjemmel i lov nr. 337 af 18. maj 2005 om ændring af lov om universiteter. Loven trådte i kraft den 1. juni 2005 og bekendtgørelsen trådte i kraft 15. oktober 2005. Erasmus Mundus uddannelser, der er godkendt efter denne dato, skal derfor overholde de nye regler, herunder totrediedels-reglen. Erasmus Mundus uddannelser, der er godkendt før denne dato, skal efterleve de vilkår, som de er godkendt på, indtil Erasmus Mundus godkendelsen udløber.

Det andet spørgsmål angår universitetets adgang til at modtage betaling fra studerende på Erasmus Mundus uddannelser.

Ministeriet skal i den forbindelse understrege, at universiteterne ikke må opkræve eller modtage deltagerbetaling eller fees for studerende, der udløser taxametertilskud.

Endelig er spørgsmålet om taxametertilskud til Erasmus Mundus-studerende udenfor EU/EØS for tiden til høring på universiteterne via Rektorkollegiet. Når høringen er afsluttet vil der blive taget stilling til spørgsmålet. Det forventes, at bekendtgørelsen vil blive udstedt ultimo marts 2006.

Med venlig hilsen

René Bugge Bertramsen
Vicedirektør

2. marts 2006

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43

1260 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post vt@vtu.dk

Netsted www.vtu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 61358

Dok-id 421458

René Bugge Bertramsen

Telefon 7226 5600

Telefax 3393 8012

E-post rbb@vtu.dk